

Jutlus Nõos P, 02.12.18 kell 11.00, I advendipühapäev

Lektsioonid: Js 62:10–12; Rm 13:11–14

Pihikõne: Mt 2:10

Jutlus: Mt 21:1–9

Laulud: 3 (1–5); 87 (1–4, 5); 85 (1–3); 2 (1–5)

Ja kui nad jõudsid Jeruusalemma lähedale ja tulid Betfage poole Õlimäele, siis läkitas Jeesus kaks jüngrit ja ütles neile: „Minge külla, mis on teie ees, ja kohe te leiate kinniseotud emaeesli ja sälu ta juures. Päästke need valla ning tooge mulle! Ja kui keegi teile midagi ütleb, siis vastake: „Issand vajab neid. Ta läkitab nad peatselt tagasi.” Aga see on sündinud, et läheks täide, mida prohveti kaudu on räägitud: „Ütelge Siioni tütrele: Ennäe, su kuningas tuleb sulle tasane, istudes emaeesli seljas ja sälu seljas, kes on koormakandja looma varss.”” Jüngrid läksid ja tegid just nõnda, nagu Jeesus neid oli käskinud: tõid emaeesli ja sälu ning panid rõivad nende peale ja tema istus sinna. Tohtu rahvahulk aga laotas oma rõivad tee peale, teised raiusid oksid puudelt ja laotasid tee peale. Rahvahulgad aga, kes käisid Jeesuse eel ja järel, hüüdsid: „Hoosanna Taaveti Pojale! Önnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel!” “Hoosanna kõrgustes!”

Tänase jutluse kirjutamist alustades tabasin end mõttelt: jälle kord algab kõik samast punktist! Algab kirikuaasta-ring, mis on küll uus, kuid samas ka vana, sest teemad on juba tuttavad. Issand jätab ristirahva justkui klassi kordama. Kõike tuleb õppida uuesti. Samas oleme kõik veidi vanemaks saanud ja mõistame asju veidi teistmoodi. Önnistatud uut kooliaastat!

I advendipühapäeva teema on traditsiooniliselt Jeesuse tulek Jeruusalemma. Tänavu lugesime selle teema alusena kirjakohta Mt 21:1–9, mis oma mahalaotatud (palmi)okste ja hoosanna-hüüetega on ju hästi tuttav. Kirjakoha lahtimõtestamiseks valisin kolm mõtet saksa piibliteadlaselt Gottfried Voigtilt: Jeesus on 1) kuningas keda oodatakse, 2) alandlik kuningas ja 3) meie kuningas.

Sissejuhatuseks mõtleme hetkeks, miks on Jeesus kuningas. Kui nimetada kuningaks valitsejat, kes on selleks valitud ja rituaalse toiminguga (nt võidmise) läbi kinnitatud, siis võiks ju esmapilgul öelda, et Jeesuse puhul pole need tingimused täidetud. Ta oli lihtne käsitöölaine ja rändjutlustaja, kes suri kurjategijale määratud surma.

See on aga ainult Jeesuse elu inimlik pool. Meie teame, et on ka jumalik pool. Tegelikult oli Jeesus kuningaks tituleeritud juba enne oma sündimist. Mt 2:2 järgi küsisid kolm idamaa tarka: „Kus on see juutide vastsündinud kuningas? Me nägime tema tähte tõusmas ja oleme tulnud teda kummardama.” Jeesuse kui kuninga sünd oli seega ette määratud. Ja kelle poolt? Loomulikult Jumala poolt, kes on kõik loonud ja kõik kuningad ametisse määranud! Nõnda on Jeesus valitud kuningas.

Kui aga otsime Piiblist kohta, kus Jeesus oleks kuningaks võitnud, siis leiame ka selle. Nimelt Mt 26:6jj valab üks naine (Jh järgi Maarja) Jeesuse peale hinnalist salvi ja Jeesus laseb sellel rahumeeli sündida, kuna ta teab selle mõtet. Nõnda on Jeesus võitnud kuningas.

Ja kolmandaks nimetas Jeesuse kuningaks ju ka Rooma asevalitseja Pontius Pilaatus, kes lasi Jeesuse ristile naelutada sildi „Jeesus Naatsaretlane, juutide kuningas”. Nõnda on Jeesus ka kuningaks kinnitatud.

Kõik need kolm akti näivad küll kaudsed, justkui kogemata juhtunud, kuid kinnitavad minu meelest seda enam asjaolu, et Jeesust ei valinud kuningaks mitte inimesed, vaid Jumal.

Kuid pöördume nüüd tagasi teeside juurde, mille eespool Gottfried Voigti abil sõnastasin. Kõigepealt, Jeesus on kuningas, keda oodatakse.

Kui Jeesus käis rändjutlustajana mööda Palestiinat, siis teadsid inimesed, et ta põlvneb kuningas Taaveti soost. Nt juba enne meie kirjakohta kõnetavad Mt 20:31 Jeesust kaks pimedat, kutsudes teda Taaveti Pojaks. Taaveti Pojaks tituleerivad Jeesust ka rahvahulgad meie kirjakohas. Teatavasti ootas ja ootab Iisraeli rahvas viimase aja kuningat, keda peetakse Taaveti sünniliini jätkajaks ja kujutletakse teda suure poliitilise liidrini, kes kogub Iisraeli rahva jälle Tõotatud Maale, rajab kolmanda templi ja valitseb nn messiaanlikul ajastul.

Jeesus tegi selliseid imetegusid ja kõneles sellist juttu, mis panid rahva mõtlema, et võib-olla Jeesus ongi see oodatud Messias ehk Salvitu. Seega ootas rahvas Jeesust kui kuningat väga ja selles võtmes tuleb mõista ka rahva juubeldavat rõõmu, mida meie tänane kirjakoht esitab.

Teame, et rahvahulk, kes Jeesust vaimustunult tervitas, pettus temast ainult veidi hiljem ja lasi ta risti lüüa. Kuid see ei tähenda, et Iisraeli rahva ootusaeg on lõppenud. Juudid ei uskunud, et Jeesus on Messias ja jäid ootama nende arvates tõelist Messiat. Kuid mulle tundub, et tegelikult ootab Iisraeli rahvas endale teadmata siiski sedasama Jeesust, sest Viimsel Kohtupäeval saab Jeesus ka nende jaoks tõeliseks Messiaiks.

Seda mõtet laiendades arvan, et Jeesust kui kuningat ootavad kõik inimesed, arvan isegi, et see ootus on inimolemusse sisse kodeeritud. Sest kui Jeesus Kristus on Jumala Poeg, siis on ta Looja Poeg ja ise samuti Looja (Jh 1:3: „Kõik on tekkinud tema läbi...“; Hb 1:2 „...kelle läbi ta on ka maailmad teinud“). Psühholoogilises plaanis väljendub see ootus ehk millegi seletamatu poole pürgimisena, rahutusena hinges, tundena, et miski on minu elust veel puudu. Seda tunnet tunnevad oma elus kõik inimesed ja õnnelikud leiavad vastuse religioonis. Maailmas on küll palju religioone ja kristluse pidamine ainsaks õigeks võib tunduda lühinägelik või isegi fundamentalistlik. Kuid siiski määrab sellise veendumuse inimese usk ja usku ei saa mitte kelleltki ära võtta. Lühidalt öeldes, kõik inimesed ootavad kuningas Jeesust ja kristlased lihtsalt teadvustavad seda oma elus.

Teiseks, Jeesus on alandlik kuningas. Jeesus sõidab Jeruusalemma eesli seljas just seetõttu, et inimestele meenuks prohveti kirjakoht Sk 9:9: „Vaata, sulle tuleb sinu kuningas, õiglane ja aitaja. Tema on alandlik ja sõidab eesli seljas, emaeesli sälu seljas.“ See kirjakoht seostub rabiinlikus traditsioonis selgelt Messia tulekuga ja Jeesusel näib olevat selge kavatsus end niimoodi esitleda.

Ent miks peab kuningas olema just alandlik? Elmar Salumaa oma raamatus „Matteuse rõõmusõnum“ (lk 550) viitab vanale rabiinlikule traditsioonile, mille kohaselt arvatakse Messiat saabuvat kahel võimalikul viisil. Kui Iisrael osutub tema tulemisel küllalt väärlikaks, siis saabub Messias „taeva pilvedel“. Kui Iisrael on aga vääritud, siis tuleb ta vaesena ja eesli seljas ratsutades. Salumaa peab võimalikuks, et selline tõlgendus oli tuttav ka Jeesuse kaasajal ja Jeesus võiski oma alandliku tulemisega viidata sellele, et Iisrael pole väärt Jumalat vastu võtma.

Kuninga alandlikkus sümboliseerib aga kindlasti ka neid, keda selline kuningas oma alamaiks peab. Alandlik kuningas hoolitseb vaeste ja põlatute eest, mitte ainult rikaste ja auliste eest. Teame hästi, kuidas Jeesus hoolitseb patuste ja tõlnerite eest ning kutsub enese juurde eelkõige koormatuid ja vaevatuid. Tänu Jeesusele oleme teada saanud, et selline on ka meie taevane Isa: Jumal, kes ei põlga ära kedagi, kes tuleb tema juurde alandliku meelega.

Üldistaksin siingi. Kõik inimesed vajavad oma elus lahkust ja hoolitsust. Siiski ei leia me oma elus seda ülemäära palju: mõnel läheb selles osas paremini, mõnel halvemini. Kuid kui Jumal kingib meile usku mõista, et seletamatu eesmärk, mille poole kogu elu püüdleme, on tegelikult iga abivajajat armastav ja julgustav kuningas Jeesus, siis oleme elanud oma elu mõttekalt ja võib-olla oleme isegi õndsad.

Ning kolmandaks, Jeesus on meie kuningas. Olen enne kõnelnud sellest, kuidas iga inimene otsib oma elus kuningas Jeesust, pruukimata siiski Tema kohtuda. Selle puuduse on aga Jumal ise ületanud just sellega, mida me nimetame adventiks, tulemiseks. Sest kes siis tuleb? Mitte meie, vaid Jumal! Jumal tuleb ise meie juurde, kuningas Jeesus tuleb ise meie juurde!

Ta ei piirdu ainult väljavalitud Iisraeli rahvaga, sest nende juurde ta ju kord tuli ja nad ei võtnud teda vastu. Pärast seda pöördus ta ka paganate poole ja lasi oma apostlitel ennast neile tutvustada. Nt Paulus ütleb 2Kr 5:20 „Meie oleme nüüd Kristuse käskjalad, otsekui Jumal ise julgustaks meie kaudu. Me palume Kristuse asemel: Andke endid lepitada Jumalaga!“ Jeesus ütleb ka Ilm 3:20: „Ennäe, ma seisan ukse taga ja koputan. Kui keegi kuuleb mu häält ja avab ukse, siis ma tulen tema juurde sisse ning söön õhtust temaga ja tema minuga.“

Advent tähendab niisiis seda, et Jumal näitab meile: Jeesus on ka meie kuningas, on minu, sinu ja tema kuningas. Jeesus on juutide ja kreeklaste, orjade ja vabade, meeste ja naiste kuningas. Jeesus on nende kuningas, kes seda pole palunud ja kes seda ei taha tunnustada. Sest ta lihtsalt ON kuningas ja tahab, et kõik sellest teada saaksid.

Adventiaeg on jõulupühade ettevalmistusajana tuntud alates 4. sajandist. Ehkki läänekirikus

advendiajal enam ei paastuta, on advendiaja ettevalmistav iseloom ikka säilinud. Olgu siis seekordse advendiaja loosungiks meie jaoks Pauluse eelmainitud üleskutse: „Andke endid lepitada Jumalaga!“ Selleks tuleb Jeesus meie juurde ja kõnetab meid armastuse, rõõmu, rahu, pikameelsuse, lahkuse, headuse, ustavuse, tasaduse ja enesevalitsusega. Tõenäoliselt kogeme me seda oma ligimese kaudu. Kuid Mt 25 nimetabki Jeesus meie ligimesi oma pisikesteks vendadeks ja küllap soovib ta meid nende läbi armastavalt kõnetada.

Vaadakem ja kuulakem siis advendiajal hoolega: kas näeme ja kuuleme kuningas Jeesust! Aamen.